

De toekomst van recreatie als publieke taak

Van: Stuurgroep Toekomst Recreatie(schappen)

Aan: Colleges van B&W , GS provincie Utrecht, GS provincie Noord-Holland

Inleiding

De stuurgroep Toekomst Recreatie(schappen) vraagt in deze notitie aan alle Utrechtse gemeenten en de gemeente Wijdmeren alsmede aan de provincies Utrecht en Noord-Holland zich uit te spreken over de toekomst van recreatie als publieke taak, met name over de wijze waarop deze taak in de toekomst moet worden georganiseerd.

De stuurgroep geeft in deze notitie weer tegen welke achtergrond een herijking van de recreatietaak aan de orde is en legt een aantal organisatorische varianten voor.

De stuurgroep vraagt de colleges van de Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten nu een mening te geven over een aantal cruciale keuzes, om vervolgens voor de zomer van 2013 concrete besluiten aan gemeenteraden en provinciale staten te kunnen voorleggen.

De stuurgroep vraagt nadrukkelijk aan alle gemeenten en beide provincies om zich in deze consultatie uit te spreken over de publieke taak op het terrein van recreatie en over de toekomst van de recreatieschappen. Dus ook aan Bunschoten-Spakenburg, Eemnes, Soest, Baarn, Vianen, Oudewater en Montfoort, die geen deelnemer zijn van een recreatieschap.

1.1 Een herijking van de Utrechtse publieke taak op het gebied van recreatie is urgent.

Steeds meer mensen recreëren in Utrecht. De recreatiebehoefte in de provincie Utrecht zal de komende jaren aanzienlijk stijgen. Allerlei maatschappelijke organisaties en ondernemers spelen daar al op in. Het faciliteren van die groeiende vraag is echter ook een publieke taak, want:

- Iedere burger heeft recht op voldoende recreatieve voorzieningen in zijn omgeving en de toegang daartoe; dit vraagt om sturing, stimulering en financiering.
- Het gebruik van (bestaande) publieke recreatievoorzieningen vraagt om beheer, onderhoud en soms herontwikkeling.
- Druk op kwetsbare gebieden moet worden voorkomen.
- Verkeersdruk en intensiever gebruik van de openbare ruimte moet worden opgevangen.
- Initiatieven van recreatieondernemers en maatschappelijke organisaties vragen om een afgewogen planologische inpassing door gemeenten en provincie.

De bezuinigingsnoodzaak bij rijk, provincie en gemeenten zet bestaande budgetten voor recreatievoorzieningen onder druk. Het rijk heeft zich teruggetrokken uit Recreatie om de Stad (RodS), Agenda Vitaal Platteland en Leader waarin veel recreatieve projecten zitten, Staatsbosbeheer, landelijke routenetwerken, boerenlandpaden en het landelijke toervaartnet. Provincie en gemeenten ontvangen minder inkomsten en moeten bezuinigen. Gemeenten hebben daarom al in 2011 structureel 5% bezuinigd op de gemeenschappelijke regelingen. Door de crisis hebben ondernemers minder eigen geld om te investeren en banken zijn zeer terughoudend om te lenen. Veel organisaties missen dus financiële ruimte

om te investeren in nieuwe ontwikkelingen en hebben weinig geld om risico's op te vangen. Onderhoud en beheer van voorzieningen wordt geminimaliseerd.

Tegelijkertijd neemt de vraag naar recreatieve voorzieningen toe en ondergaan aard en karakter van de vraag wijzigingen; bijvoorbeeld een toenemende vraag naar kwaliteit, naar bijzondere ervaringen en naar veel doen in weinig tijd. De eis om flexibel en vraaggericht te kunnen inspelen op veranderende marktomstandigheden, zorgt ervoor dat de 'oude' manier van plannen, ontwikkelen en beheren niet meer werkt. Een meer ontwikkelingsgerichte aanpak met publiek-private samenwerking en bijbehorende planologie is nodig.

Het is dus nodig dat iedere gemeente en provincie de publieke taak op het terrein van recreatie opnieuw formuleert en vervolgens de overheidsorganisatie daarop aanpast. Om dat proces te ondersteunen hebben de Utrechtse gemeenten en de provincie de stuurgroep Toekomst Recreatie(schappen) opgericht.

De stuurgroep legt bij het organisatievraagstuk de focus op de recreatieschappen omdat een groot aantal deelnemers vraagtekens zet bij deze organisatievorm, zowel om financiële als beleidsmatige redenen. Gemeenten en provincies kunnen daarnaast als deelnemers in de recreatieschappen en dus als mede-eigenaar van de recreatieterreinen hierin het meeste sturen. Zij laten bovendien aan burgers en maatschappelijke organisaties zien wat zij zelf aan recreatievoorzieningen bieden. Het bij de tijd brengen van de eigen organisatievorm is ook nodig om nieuwe samenwerkingen aan te gaan en – als nodig - andere prioriteiten te leggen in de bestuurlijke en ambtelijke inspanning op het beleidsveld van recreatie.

1.2 De stuurgroep Toekomst Recreatie(schappen)

In de stuurgroep zitten:

Burgemeester Smit (Wijdmeren, voorzitter plessenschap Loosdrecht e.o.)

Burgemeester Van Oostrum (Rhenen, voorzitter recreatieschap UHVK)

Burgemeester Divendal (De Ronde Venen, voorzitter recreatieschap Vinkeveense plassen)

Wethouder Verkroost (Stichtse Vecht, voorzitter recreatieschap Stichtse Groenlanden)

Wethouder De Rijk (gemeente Utrecht)

Wethouder Boeve (regio Amersfoort).

Gedeputeerde De Vries (provincie Utrecht) voorzitter stuurgroep

De stuurgroep wil dat:

- Helderheid bestaat over de gedeelde visie en strategie op het recreatiebeleid binnen de provincie Utrecht.
- De recreatieve voorzieningen modern en op goed niveau (aantrekkelijk, geen achterstallig onderhoud, veilig) zijn.
- Maatschappelijke en economische belangen in evenwicht zijn en er meer ruimte is voor ondernemerschap (private investeringen).
- Provincie Utrecht, gemeenten, beheer- en recreatieorganisatie(s) juist zijn gepositioneerd vanuit een inhoudelijke context en deze op een juiste wijze worden aangestuurd.
- Kosten en baten van ontwikkeling, onderhoud en beheer structureel in evenwicht zijn.

In 3 fases heeft de stuurgroep de mogelijkheden hiervan onderzocht en uitgewerkt.

1.2.1 **Fase 1: Visie Recreatie en Toerisme 2020 van provincie Utrecht**

De Visie Recreatie en Toerisme 2020 (na consultatie van o.a. de Utrechtse gemeenteraden door Provinciale staten in mei 2012 vastgesteld) schetst de belangrijkste strategische opgaven voor de periode tot 2020:

1. Realiseren van een Recreatief HoofdNetwerk (met routes, poorten en TOP's)
2. Ruimte bieden voor de recreatiedruk rondom de steden Utrecht en Amersfoort (vervolg Recreatie om de Stad)
3. Vernieuwing in de natuur (planologische ruimte voor recreatiebedrijven en natuurbehoud en versterking)
4. Beter beleefbaar maken van het groenblauwe landschap
5. Ondersteunen van ondernemerschap (innovatie, kennisbevordering, ruimte voor nieuw ondernemerschap).

1.2.2 **Fase 2: Innovatieve financieringsconstructies**

Het onderzoeksrapport *Innovatief doelen bereiken* van Buck Consultants International in opdracht van de provincie Utrecht is in september 2012 opgeleverd. Conclusie uit het onderzoek is dat het ondenkbaar is dat alle noodzakelijke investeringen in de toekomst door de overheid worden gedaan. In een sector waar in de provincie Utrecht € 2,4 miljard omgaat en waar (omgerekend) bijna 28.000 voltijdbanen mee gemoeid zijn, moet het mogelijk zijn (meer) private kostendragers te vinden. Dit vraagt om creatieve en proactieve oplossingen van alle betrokken partijen en meer publiek-private samenwerking.

De belangrijkste conclusies van Buck Consultants zijn:

1. De overheidsuitgaven voor recreatie en toerisme staan onder druk. Met het huidige overheidsbudget en de huidige manier van werken zal de kwaliteit van het bestaande recreatieve aanbod verslechteren en ook in kwantiteit niet meer kunnen voldoen aan de groeiende recreatieve vraag.
2. Er is een grote focus op kostenbesparing.
3. Verdienpotentieel is beschikbaar maar blijft onbenut.
4. 100% financieren uit de markt is onhaalbaar.
5. De wens om ondernemers te laten meebetalen is erg opportuun.
6. Er bestaat een groot spanningsveld in de tijdsspanne die gemoeid is met doorlooptijden voor vergunningverlening (aan overheidszijde) en de tijd die ondernemers hebben om hun initiatief te realiseren.
7. Wantrouwen en argwaan overheersen tussen publieke en private partijen.
8. Samenwerking en synergie in de recreatiegebieden staat nog in de kinderschoenen.
9. Gebrek aan integrale benadering en flexibiliteit bij overheden.
10. Een overheid die zoekende is.

Volgens Buck Consultants kan een Utrechtse aanpak succesvol worden ingezet als de volgende aanbevelingen worden opgepakt:

- Gedifferentieerde aanpak per gebied.
- Aanstellen van een gebiedsregisseur.
- Lokale slagkracht organiseren in een mini-economie.
- Financiële funding realiseren vanuit een gebiedsfonds/recreatiefonds.
- Toerusten van overheidspartners op hun nieuwe faciliterende rol.

Gestreefd moet worden naar een nieuwe daadkrachtige, integrale en gebiedsgerichte aanpak voor de recreatiegebieden in de provincie Utrecht, met zowel aandacht voor de behoefte om natuur te beschermen als aandacht voor het exploiteren van verdienpotentieel. De overheid durft daarbij los te laten en is daarbij gewoon één van de gebiedspartners.

1.2.3 **Fase 3: Toekomst Recreatie(schappen)**

Fase 3 – de focus van deze notitie - betreft de organisatievraag: hoe kan de ontwikkeling, het onderhoud en beheer van, en toezicht op, toeristisch-recreatieve voorzieningen op een duurzame manier worden georganiseerd en gefinancierd? Wat moet de overheid doen? De recreatieschappen en RMN worden in deze fase nadrukkelijk tegen het licht gehouden. Ook wordt gekeken naar andere eigenaren en beheerders van (natuur- en) recreatievoorzieningen (o.a. de Recreatie om de Stadgebieden). Deze laatste fase van het werk van de stuurgroep is erop gericht om gemeenten en provincie op elkaar afgestemde besluiten te laten nemen en daarmee de strategische, financiële en organisatorische voorwaarden voor een goede uitvoering van de publieke recreatietaak in Utrecht te scheppen. De stuurgroep heeft informatiebijeenkomsten voor raadsleden en wethouders georganiseerd, betrokken ambtenaren geconsulteerd en zich georiënteerd op ontwikkelingen in andere provincies en bij andere gebiedsbeheerders. In deze fase laat de stuurgroep zich adviseren door Walter Etty en Merel van Ekdome van het Utrechtse adviesbureau Andersson Elffers Felix.

1.3 **Organisatie publieke taak recreatie**

Gemeenten en provincies spelen in op de recreatieve vraag en het recreatiegedrag van burgers. Elke gemeente en provincie heeft die taak op eigen wijze ingepast in de ontwikkeling, onderhoud en het beheer van de openbare ruimte, inclusief het toezicht. En ook in het sociaal-culturele, het ruimtelijke en het economisch beleid is recreatie en toerisme een aandachtspunt. Vergunningsaanvragen van ondernemers, die zich op recreanten richten, worden door overheden afgehandeld. Veel gemeenten en provincies hebben een actief beleid om recreatie en toerisme te bevorderen of, op sommige plekken, juist af te remmen (zoning). De gemeenten en provincies hebben als ruimtelijk regisseur de taak om kwetsbare landschappen en andere belangrijke kwaliteiten van de fysieke omgeving te beschermen. In de stedelijke gebieden is er een publiek belang om de eigen inwoners ook buiten de gemeentegrenzen te laten recreëren, om zo de stedelijke verdichting te compenseren.

1.3.1 **De Utrechtse recreatieschappen**

Bij het actief bevorderen van recreatie hebben veel gemeenten en de provincies Utrecht en Noord-Holland in het verleden ervoor gekozen om samen met andere gemeenten nieuwe terreinen te ontwikkelen, te onderhouden en te beheren. Dit omdat:

- samenhangende terreinen op het grondgebied van meerdere gemeenten lagen;
- de gebruikers van die terreinen veelal uit omliggende gemeenten kwamen;
- soms een recreatiegebied in de ene gemeente werd ingericht om een natuurgebied in een andere gemeente te ontlasten.
- En ook om aanleg en exploitatie professioneel te laten uitvoeren en de kosten te delen.

Zo zijn er 4 recreatieschappen in de provincie Utrecht en het Loosdrechtse deel van Noord-Holland ontstaan: recreatieschap 'Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied', recreatieschap 'Stichtse Groenlanden', plassenschap 'Loosdrecht en omstreken' en recreatieschap 'Vinkeveense Plassen'. Gezamenlijk hebben die vier een vijfde gemeenschappelijke regeling opgericht: de uitvoeringsorganisatie Recreatie Midden Nederland (RMN). Bij RMN is ook de uitvoering ondergebracht van een deel van de routestructuur in de provincie Utrecht en een klein deel van de recreatieve padenstructuur. Gemeenten en provincies hebben meestal niet alle publieke recreatieve taken bij een recreatieschap ondergebracht.

Een aantal gemeenten zijn geen deelnemer in een recreatieschap en voert de publieke taak op het terrein van de recreatie geheel zelfstandig uit of in andersoortige samenwerkingsverbanden.

1.3.2 De rijksopgave Recreatie om de Stad

Enige jaren geleden heeft de rijksoverheid via de provincie extra geld beschikbaar gesteld om Recreatie om de Stad (RodS) te bevorderen. Gemeenten hebben daar samen met andere grondeigenaren (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Recreatieschap Stichtse Groenlanden) plannen voor gemaakt en deels uitgevoerd. De Rijksbijdrage voor deze RodS is inmiddels gestopt. De bezuiniging heeft ertoe geleid dat slechts een beperkt deel van de voorgenomen RodS opgave wordt gerealiseerd. Het onderhoud en beheer van het deel van de RodS dat recreatieschap Stichtse Groenlanden in bezit heeft, is structureel gedekt. Voor de terreinen van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer geldt dat zij slechts budget hebben voor enkele jaren om hun RodS-terreinen te onderhouden en beheren.

1.3.3 AVP gebiedscommissies

In de moderne netwerkmaatschappij is de uitvoering van de publieke taak op het gebied van recreatie niet alleen goed ingebed in het totaal van de publieke taak, maar is ook aangehaakt aan de activiteiten van andere maatschappelijke spelers.

De AVP gebiedscommissies, die adviseren over de ontwikkeling van het buitengebied, vervullen bijvoorbeeld een belangrijke platformfunctie voor de afstemming van ecologische, agrarische, economische, landschappelijke en recreatieve functies in het buitengebied. Gemeenten en provincie Utrecht ontmoeten in de gebiedscommissie de waterschappen, land- en tuinbouworganisaties, landgoedeigenaren, natuurbeheerorganisaties en ondernemersorganisaties. De drie Utrechtse AVP gebiedscommissies (Oost, Kromme Rijngebied en West) hebben voor Oost en West een eigen programmabureau. De stad

Utrecht maakt overigens geen deel uit van de 3 gebiedscommissies. In het kader van de RodS is er wel een stuurgroep waarin de stad Utrecht maatschappelijke partners ontmoet.

1.3.4 Andere uitvoerders publieke recreatietaak

Naast de recreatieschappen zijn Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Het Utrechts Landschap, landgoedeigenaren en agrariërs ook uitvoerders van de publieke recreatietaak. Een goede natuurplek voor recreanten aanbieden, kan de druk op rustgebieden wegnemen. Deze organisaties zien ook het betrekken van recreanten bij hun gebied als noodzakelijk voor hun eigen maatschappelijk draagvlak. In de uitvoerende taken van de natuurbeheerorganisaties zit veel overeenstemming en samenhang met het werk van RMN. Ook de natuurbeheerorganisaties willen hun uitvoering aanpassen aan de maatschappelijke ontwikkeling en hun budgettaire problemen.

1.4 Herijking recreatieschappen nodig

Een deel van de publieke taak op het terrein van recreatie in Utrecht wordt nu uitgevoerd via 5 gemeenschappelijke regelingen. Zowel financieel als organisatorisch is er bij deze gemeenschappelijke regelingen sprake van grote problemen, zij het soms van verschillende aard.

1.4.1 Problematiek financieel:

- De Utrechtse recreatieschappen hebben nauwelijks financiële reserves, en dus geen middelen voor nieuwe ontwikkelingen of noodzakelijke vervangingsinvesteringen.
- Er is sprake van achterstallig onderhoud.
- Areaaluitbreiding binnen de recreatieschappen heeft veelal niet tot een structureel extra deelnemersbijdrage geleid.
- Er is de afgelopen jaren flink gekort op de exploitatiekosten.
- In het licht van de huidige bezuinigingsopgave hebben veel gemeenten al aangekondigd nog meer op de schappen te willen korten of zelfs de bijdrage (en dus deelname) geheel te willen beëindigen.
- De uitvoeringsorganisatie RMN heeft door de bezuinigingen en het ontbreken van nieuwe investeringen een kleiner werkpakket. Daardoor wordt er relatief een steeds groter percentage uitgegeven aan de ambtelijke ondersteuning van 4 schappen. De professionaliteit van RMN komt onder druk te staan, ook omdat er weinig opdrachten zijn van de schappen om nieuwe initiatieven samen met andere maatschappelijke partijen of de markt te mogen ontwikkelen. Ook vragen de schapsbesturen niet meer om meerjarige beleidsnota's, hoewel de deelnemers het ontwikkelen van recreatiebeleid wel aan de schappen hebben overgedragen.
- RMN heeft als consequentie van de huidige constructie geen eigen risicovermogen. Ontwikkelingsactiviteiten voor andere opdrachtgevers dan de recreatieschappen kunnen daardoor niet worden ontwikkeld.

1.4.2 Problematiek organisatie schapsstructuur:

- Veel deelnemers vinden de hoeveelheid bestuurlijke aandacht die hun recreatieschap vraagt niet in overeenstemming met de intussen zeer beperkte taak.

- Veel deelnemers van de recreatieschappen klagen over bestuurlijke drukte; er moet veel vergaderd worden voor het besturen van een relatief klein deel van de publieke taak. Het overleg betreft ook niet langer de strategie (beleidsvisie) die de deelnemers de komende jaren met elkaar willen uitzetten of het bestuurlijk leiding geven aan grote investeringsprojecten. De focus van veel vergaderingen ligt, naar ontevredenheid van veel deelnemers, op de uitvoer van onderhoud- en beheertaken van specifieke onderdelen, die vooral van lokale betekenis zijn .
- Binnen de recreatieschappen wordt over de onderhoud- en beheertaak bestuurlijk vooral gepraat in termen van bezuinigingen, maar knelpunten in de exploitatie van de huidige gebieden worden niet opgelost en voornemens om inkomsten te verhogen komen niet van de grond.
- De recreatieschappen zijn ook niet meer de plek waar over nieuwe investeringen wordt overlegd of waar met private partners aan nieuwe initiatieven wordt gewerkt. Ad hoc overleg tussen buurgemeenten of gestructureerd overleg in regio's, AVP gebiedscommissies of stuurgroepen zijn erbij of in de plaats gekomen van afstemming binnen het schapsbestuur.
- De exploitatie en de financiering van de bestaande voorzieningen staat op te grote afstand van de gemeenteraad. De betrokkenheid van raadsleden in de Algemene Besturen is beperkt en van wisselende intensiteit. Statenleden nemen zelfs in het geheel geen zitting in AB-en, omdat zij dat in strijd achten met het dualisme. Dit is echter wel in strijd met letter en geest van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen
- Veel deelnemende gemeenten voelen zich geen onderdeel van het recreatieschap waartoe zij behoren. Het eigen recreatieschap wordt vaak verward met RMN, dat slechts de uitvoeringsorganisatie is. De bestuurlijke constructie, waarbij RMN weer een gemeenschappelijke regeling is van de 4 recreatieschappen, staat wel heel ver weg van de bedoeling van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, nl. verlengd lokaal bestuur.
- Door samenvoeging van veel kleine gemeenten is het vereveningsvraagstuk tussen de deelnemers van de schappen van minder betekenis geworden. De omvang van de inkomsten en de diversiteit aan taken binnen de grotere gemeenten maken het verschil in lusten en lasten tussen gemeenten minder belangrijk en concentreert het vereveningsvraagstuk zich hooguit op de grote bovenlokale voorzieningen
- Bij veel gemeenteraden bestaat onvrede over de bestaande verdeelsleutel en het niet bijdragen van gemeenten waarvan de inwoners wel de recreatieterreinen gebruiken.

1.5 Problemen per recreatieschap

Financieel en organisatorisch kennen de 4 recreatiegebieden elk hun eigen problemen.

1.5.1 Recreatieschap Vinkeveense plassen

Recreatieschap Vinkeveense plassen heeft onvoldoende budget om hun legakkers in stand te houden en ook voor de recreatie eilanden zijn tekorten gesignaleerd. De provincie is in dit schap geen deelnemer, wel subsidient. Het recreatieschap heeft door de vorming van de gemeente De Ronde Venen en straks na het uittreden van Amsterdam nog slechts 1 deelnemer. Een liquidatietraject van het recreatieschap is daarom ingezet. Zulke trajecten

zijn vaak langdurig. Voor het liquidatietraject is een bestuurlijk besluit over de strategie voor de legakkers belangrijk. Dat moet nog genomen worden.

1.5.2 Plassenschap Loosdrecht e.o.

Het Plassenschap Loosdrecht e.o. is een provinciegrensoverschrijdende gemeenschappelijke regeling waarin Utrechtse en Noord-Hollandse gemeenten deelnemer zijn, evenals de provincies Utrecht en Noord-Holland. Het schap verkeert al lange tijd in een impasse: de voorzieningen op en aan de plassen voldoen niet meer aan de vraag van de recreant en bezoekersaantallen lopen terug. Het recreatieschap heeft, sinds de halvering van de bijdrage van de gemeente Utrecht, niet het budget om haar legakkers in stand te houden en heeft te maken met een parasitaire plant waarvoor het recreatieschap geen geld heeft om dit aan te pakken. De deelnemende gemeenten willen meer inkomsten uit de markt, maar kunnen geen overeenstemming bereiken welke planologische ruimte dan gegeven kan worden en hoe ondernemers betrokken kunnen worden.

1.5.3 Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied

Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied heeft te maken met een structureel tekort nu de afkoopsom van gemeente Utrecht op is. Het schap heeft al voorgesteld om Doornse Gat en Gravenbol te sluiten. Verschillende gemeenten willen liever uittreden. Het recreatieschap slaagt er niet in om met 1 stem te spreken. Recreatieve ontwikkelingen stagneren en de kosten voor het beheer zijn niet gedekt. In 2010 hebben de deelnemers van dit schap de zogenaamde Fundamentendiscussie afgerond, waarin het AB heeft besloten dat het recreatieschap moet blijven samenwerken in het aanbod van recreatieve routes en paden, en dat de terreinen naar de markt moeten. Dit is echter nog niet geïmplementeerd.

1.5.4 Recreatieschap Stichtse Groenlanden.

De komende jaren groeit het areaal voor recreatie, als gevolg van ingezet beleid en RodS. De stijgende beheerslasten zijn slechts deels gecompenseerd door een hogere deelnemersbijdrage, en deels door reserveringen voor nieuwe voorzieningen te gebruiken. Zoeken naar verdien capaciteit rondom de stad is kansrijk gezien de aanwijzing van dit gebied als recreatiezone in de PRS, de recreatievraag, bereikbaarheid en intensiteit. Mits de planologische ruimte door gemeenten en andere partijen daadwerkelijk wordt geboden. Verdien capaciteit vergt jaren voordat het 'los' komt waardoor de eerste jaren in ieder geval beheergeld nodig is. Anders dan in de andere 3 schappen is er bij de deelnemers wel ambitie. Met name de stad Utrecht en een aantal buurgemeenten zien een uitbreiding van publieke recreatievoorziening als noodzakelijk complement van doorgaande verdichting en verstedelijking. De bezuinigingen binnen het recreatieschap worden nu opgevangen door uitgestelde RodS-investeringen.

1.6 **Uitgangspunten stuurgroep voor betere organisatie uitvoering publieke recreatietaak**

De uitgangspunten van de stuurgroep zijn:

1.6.1 Het is dringend gewenst dat de kwaliteit, kwantiteit en de diversiteit in het recreatie aanbod toeneemt. De vraag van recreanten staat daarbij centraal. Alle bewoners moeten voldoende (betaalbare) mogelijkheden hebben om te kunnen recreëren.

1.6.2 De stuurgroep vindt dat er daarom een noodzaak is voor een nieuwe invulling van de publieke taak op het terrein van de recreatie, met een grotere rol voor initiatieven van burgers, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Budgettaire redenen maken een heroverweging van de rol van de overheid nodig.

1.6.3 Initiatieven van marktpartijen zijn daarvoor nodig. Het benutten van commerciële mogelijkheden, zoals aangeduid in het Buckrapport Innovatief doelen bereiken, zijn ook wenselijk om de beheerskosten van de overheid in de recreatieschappen te doen afnemen.

1.6.4 De overheid moet helderheid creëren over waar welke ruimte is voor ondernemerschap en waar er geen ruimte is voor marktgerichte ontwikkelingen. Een goede balans tussen het ontwikkelen, verbeteren en behouden van de recreatieve voorzieningen en het behoud van natuur-, cultuurhistorische en landschappelijke waarden staat daarbij voorop.

1.6.5 De overheidsorganisatie moet slagvaardig kunnen inspelen op initiatieven van burgers en ondernemers.. Daarvoor is in samenspraak met andere belanghebbenden (burgers natuurbeheerders, landbouw, waterschappen) afstemming nodig waar ruimte wordt geboden voor recreatie. De AVP gebiedscommissies kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Daarbij wordt aangetekend dat de gemeente Utrecht tot nu toe niet in de gebiedscommissies participeert en de recreatiebehoefte in en rondom de stad tot nu toe niet de aandacht van de gebiedscommissies heeft.

1.6.6 Elke gemeente speelt zelf in op ondernemersinitiatieven , waarvoor het gezamenlijk opstellen van een 'business case' of een mini-economie een goede aanpak kan zijn. Soms is daarvoor samenwerking met andere gemeenten of de provincie nodig.

1.6.7 Gezien deze nieuwe focus van de publieke recreatietaak en de financiële en (bestuurs)organisatorische problemen van de recreatieschappen is een herijking van de huidige recreatieschappen nodig.

1.6.8 Er is in de 4 bestaande recreatieschappen wel een omvangrijk gezamenlijk bezit dat verantwoord beheerd moet worden. Om kansen voor een eigen bijdrage van de schapsterreinen aan de nieuwe recreatieopgave te benutten en met bijdragen uit de markt de onderhoudskosten voor de gemeenten te verminderen, is een duidelijke nieuwe opdracht nodig.

1.6.9 Er blijft behoefte aan een aan de overheid gelieerde uitvoeringsorganisatie op het terrein van recreatie en natuurbeheer. Maar er is wel een duidelijke opdrachtgever-opdrachtnemer relatie nodig. Een gemeenschappelijke regeling van gemeenschappelijke regelingen is daarvoor geen passende constructie

1.6.10 De deelnemers in de 4 recreatieschappen hebben als werkgever een speciale verantwoordelijkheid voor RMN.

1.7 Scenario's stuurgroep voor herijking recreatieschappen

In de eigen discussie en in de consultatie zijn 3 scenario's voor de herijking van de recreatieschappen uitgekristalliseerd die de stuurgroep in deze fase aan u wil voorleggen.

1.7.1 Scenario 1: opheffing huidige recreatieschappen

Omschrijving:

Bij opheffing moet de gemeenschappelijke regeling geliquideerd worden. De bezittingen moeten worden verdeeld en de lange termijnverplichtingen over en weer afgekocht. Een goede arbitragemethode en een strikt tijdpad zijn essentiële voorwaarden voor deze variant. Als sommige deelnemers bepaalde terreinen toch in gezamenlijkheid willen blijven exploiteren, kunnen daar contracten voor worden gesloten. De provincie kan voor belangrijke bovenlokale voorzieningen als subsidie of opdrachtgever optreden. Regionale afstemming kan plaatsvinden in de gebiedscommissies en een RodS-platform.

Argumenten voorstanders:

- Verlengd lokaal bestuur is niet meer nodig nu er door gemeenten nauwelijks meer gezamenlijk geïnvesteerd wordt in nieuwe publieke recreatievoorzieningen. Knelpunten in de exploitatie van de huidige gebieden worden in de huidige situatie niet of niet snel opgelost
- Ruimtelijke vraagstukken komen toch wel bij de gemeente of provincie terecht in het kader van bestemmingsplannen en de provinciale ruimtelijke structuurvisie.
- De verantwoordelijkheid ligt weer dicht bij de gemeente(n) die er ook baat bij hebben. Raadsleden staan weer dicht bij het onderwerp en de opgave.
- Bij opheffing kunnen de gemeenten elkaar en andere (private) partijen in een 'coalition of the willing' opzoeken wanneer samenwerking daadwerkelijk gewenst is.
- Voor regionale afstemming zijn al voldoende gremia.
- Voor provincie Utrecht betekent het minder bestuurlijke drukte. De provincie kan zijn budgetten als subsidie of opdracht uitgeven op projecten die passen binnen het provinciaal beleid.

Argumenten tegenstanders:

- Liquidatie levert veel conflictstof op en vraagt veel bestuurlijke aandacht. Ten koste van een nieuwe focus op de recreatie-opgave.
- Gemeenten verliezen op termijn de structurele bijdragen van een aantal partijen waarmee ze nu in de gemeenschappelijke regeling zitten.
- Een gemeenschappelijke regeling biedt meer ingebouwde afspraken dan veel andere samenwerkingsvormen waardoor partijen minder snel geneigd zijn tot uittreden. Langdurige samenwerkingsafspraken zijn belangrijk als het gaat om recreatiegebieden en recreatieve routes omdat het veelal om grote investeringen gaat.

1.7.2 Scenario 2: samenvoegen en moderniseren

Omschrijving:

Bij samenvoeging ligt het accent op gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de belangrijkste bovenlokale voorzieningen en strategische afstemming van ruimtelijke en economische ontwikkelingsperspectieven voor de groeiende recreatievraag. Kleine terreinen en bezittingen die de markt kan exploiteren worden afgestoten. Terreinen met beperkte bovenlokale betekenis worden aan de gemeente overgedragen. De bestaande verplichtingen van de verschillende schappen worden voorafgaand aan de fusie op orde gebracht en bestaande verplichtingen en risico's worden van elkaar geïsoleerd. Ook hier moet het tijdpad en eventuele arbitrage strikt geregeld worden.

Toetreding van gemeenten die tot nog toe niet in een recreatieschap deelnamen is zeer wenselijk om samen een strategisch platform te vormen. Door de fusieafspraken, waarbij oude verplichtingen van elkaar geïsoleerd zijn, kunnen nieuwe deelnemers toetreden en alleen meebetalen aan de bestuurskosten voor die strategische afstemming

Er zijn in dit scenario twee opties mogelijk:

Optie 1: 1 schap als fusie van de 4 bestaande schappen met uitnodiging aan de nog niet deelnemende gemeenten. In dit scenario zijn alleen de belangrijkste bovenlokale voorzieningen in het schap ondergebracht. Het accent ligt op strategische afstemming tussen alle gemeenten en de provincie bij het kiezen en ontwikkelen van generatorgebieden die de groeiende recreatievraag van met name stadsbewoners en ouderen moeten accommoderen. Dit schap moet een variatie in het gewicht van deelname kennen zodat het ook voor Bunschoten-Spakenburg, Soest, Baarn, Vianen, Oudewater en Montfoort aantrekkelijk wordt aan die strategische afstemming deel te nemen.

Optie 2: 2 schappen, nl. Oost en West. Dit kan betekenen dat bijvoorbeeld de recreatieschappen Loosdrechtse en Vinkeveense plassen en Stichtse Groenlanden in West fuseren en in Oost het recreatieschap UHVK blijft bestaan. Deze variant komt tegemoet aan het verschillende karakter en ambitie van de huidige samenwerkingsverbanden en biedt congruentie met de gebiedscommissies Oost en West om zo de aanstelling van gebiedsregisseurs en het ontwikkelen van mini-economieën goed af te stemmen met andere maatschappelijke partijen.

Argumenten voorstanders:

- Een beperkt aantal bovenlokale recreatievoorzieningen vraagt om structurele samenwerking van overheden in financiering, exploitatie en (her)ontwikkeling.
- De bestuursintensiteit neemt af en de kosten van bestuursondersteuning (inclusief het opstellen van begrotingen en jaarrekeningen) van de schappen dalen.
- Door concentratie op een beperkt aantal bovenlokale voorzieningen wordt de gemeenschappelijke regeling lichter in beheer en bestuurlijk betekenisvoller.
- Route- en padenstructuur en het afstemmen van de ontwikkeling van kansrijke plekken voor 'mini-economieën' vragen om structurele bestuurlijke samenwerking.

Argumenten tegenstanders:

- Een fusie is alleen een oplossing voor het grote aantal bestuurlijke bijeenkomsten, maar maakt een gemeenschappelijke regeling nog niet meer geschikt voor de nieuwe rol van de overheid.
- De afstand tot de raden wordt met een fusie nog groter.
- Gebiedscommissies als tijdelijke adviescommissies moeten niet leidend zijn voor schaal van samenwerking in beheer recreatie.

- De oriëntatie op de gebiedscommissies past niet bij de opgave voor de stad Utrecht.

1.7.3 Scenario 3: doorgaan met de bestaande schappen

Omschrijving:

De schapsstructuur blijft zoals deze is en hierbinnen wordt geoptimaliseerd. Het recreatieschap kan dan het middel zijn om met andere gebiedseigenaren en marktpartijen tot betere exploitatie en nieuwe voorzieningen te komen. Tegelijkertijd kan gekeken worden of bepaalde terreinen niet beter weer terug bij de oorspronkelijke eigenaar gelegd kunnen worden, dat de recreatiefunctie op bepaalde terreinen kan verdwijnen of dat bepaalde terreinen worden ‘verkocht’ met behoud van de recreatieve functie. Tegelijk moeten deelnemers rekening houden met het op orde brengen van lange termijnverplichtingen.

In de recreatieschappen zal, net als vroeger, weer meer de focus moeten liggen op de gewenste gezamenlijke ontwikkelingen (visie en beleid). Veel onderdelen die nu in het DB en AB worden behandeld (onderhoud en beheer, pachtgelden of vergunningen), kan RMN direct met de betreffende gemeente bespreken en verder in een één of tweejaarlijks bestuurlijk overleg van het DB en AB.

Voor het recreatieschap Vinkeveense plassen is dit scenario niet direct een oplossing. Of de taak wordt geheel teruggelagd bij de gemeente De Ronde Venen, of de provincie wordt alsnog de tweede deelnemer of het schap zoekt aansluiting bij een ander recreatieschap.

Argumenten voorstanders:

- Het gemeenschappelijk bezit vraagt om gemeenschappelijke verantwoordelijkheid
- Dit scenario geeft bestuurlijke rust. Het bestuursorganisatorisch probleem staat niet in verhouding tot het financiële probleem; de energie kan gaan naar het structureel op orde brengen van de financiën van de schappen. Zowel opheffen als samenvoegen vraagt te veel tijd, geld en aandacht.
- Samenwerking tussen overheden gaat vooraf aan samenwerking met private partijen.

Argumenten tegenstanders

- doet geen recht aan fundamentele kritiek op financiële en organisatorische situatie van de schappen
- hernieuwde bestuurlijke aandacht van colleges en raden voor schappen is illusie
- financiële problemen worden groter. Verwaarlozing publieke taak.

1.8 Varianten van de stuurgroep voor de uitvoeringsorganisatie

RMN als een ‘gemeenschappelijke regeling van een gemeenschappelijke regeling’ past niet in het beeld van een eenvoudiger bestuursorganisatie voor de schappen. De aanhoudende bezuinigingen van de afgelopen jaren, het gebrek aan ontwikkelingsbudget en het ontbreken van een risicoreserve zijn niet bevorderlijk geweest voor de eigen professionele ontwikkeling van RMN. Voor de uitvoering van de ontwikkelings-, exploitatie en beheertaken van publieke recreatievoorzieningen is een nieuwe organisatievorm nodig.

1.8.1 variant 1: opheffing van RMN, aanbesteden van de opdrachten

Omschrijving:

In deze variant wordt RMN opgeheven. Gemeenten, recreatieschappen of andere publieke samenwerkingsverbanden besteden per gebied of ontwikkelingsactie uit aan meest geschikte en goedkoopste inschrijver. De deelnemers van de 4 recreatieschappen zijn wel verantwoordelijk voor de rechtspositionele gevolgen. De medewerkers van RMN hebben een ambtelijke status conform de provinciale cao.

Argumenten voorstanders:

- Als de gemeente niet zelf uitvoert, heeft een duidelijke contractuele opdrachtgever/opdrachtnemer relatie de voorkeur.
- Bij elk contract kan gekeken worden wat de vereiste professionaliteit is en wat de laagste inschrijving is.
- Er zijn voldoende marktpartijen, die op de specifieke lokale omstandigheden kunnen inspelen.
- Samenwerkende gemeenten en provincies hoeven niet meer de bestuurlijke verantwoordelijkheid te dragen voor een uitvoeringsorganisatie voor recreatie.

Argumenten tegenstanders

- Een eigen uitvoeringsorganisatie borgt gebiedskennis en de contacten met lokale en regionale partners
- RMN biedt op recreatie toegesneden combinatie van beheer, toezicht, kennisbundeling en belangenbehartiging; die combinatie is bij marktpartijen nauwelijks te vinden.
- RMN kan lagere prijzen bieden omdat het door het grote aantal gebieden dat het onderhoudt en beheert, zaken efficiënter kan doen en schaalvoordelen heeft.

1.8.2 variant 2: verzelfstandiging RMN

Omschrijving:

In deze variant wordt RMN omgebouwd tot een zelfstandige organisatie. Mogelijkheden zijn een overheids-NV, BV of stichting. Afhankelijk van de toekomstige invulling van de publieke recreatietaak en de scenariokeuze voor de schapsstructuur zal het werkpakket van RMN veranderen. Te denken valt aan minder bestuursondersteuning, meer focus op sec onderhoud en beheer en meer focus op publiek-private ontwikkelingen (mini-economieën). Belangrijk is in dit scenario dat RMN in een aantal jaren een risicoreserve opbouwt, bij voorbeeld door een opslag op de deelnemersbijdrage van de recreatieschappen, waarna RMN zelf door acquisitie de continuïteit realiseert. Deze weg heeft RNH (Recreatie Noord-Holland) de afgelopen jaren met succes afgelegd.

Argumenten voorstanders:

- Er is behoefte aan een aan de overheid gelieerde uitvoeringsorganisatie op het terrein van recreatie- en natuurbeheer waarin kennisuitwisseling en gegroeide kennis van de omgeving en maatschappelijke partijen geborgd is.
- Samenwerkende gemeenten hoeven niet meer de bestuurlijke verantwoordelijkheid te dragen voor een uitvoeringsorganisatie voor recreatie.

- In deze constructie kan RMN beter afgerekend worden op de resultaten die zij levert, maar kan ook beter grenzen stellen in wat zij wel of niet binnen een bepaald bedrag kan leveren aan diensten en producten (opdrachtgever-opdrachtnemer relatie).

Argumenten tegenstanders:

- Deelnemers moeten betalen voor opbouw risicoreserve.
- Verplichte afname gedurende beginjaren.
- werkpakket te klein voor duurzame professionaliteit.

1.8.3 variant3: fusie met een andere publieke beheerorganisatie

Omschrijving:

RMN fuseert met een andere beheerorganisaties waarvan het takenpakket redelijk overeen komt. Ook in deze variant zal een risicoreserve meegegeven moeten worden en zal na enige tijd een vrije opdrachtgever/opdrachtnemer relatie bestaan.

Een aantal mogelijkheden zijn verkend en twee opties zijn kansrijk:

1. Samengaan met Recreatie Noord Holland (RNH) is aantrekkelijk vanwege het overlappende werkterrein. RNH is al een aantal jaren geleden omgevormd tot een overheids-NV met de provincie als enige aandeelhouder. Er is een risicoreserve opgebouwd en de verhouding met gemeenten en recreatieschappen is nu een eenduidige opdrachtgever-opdrachtnemer relatie. Door een fusie kunnen RMN en zijn opdrachtgevers profiteren van de al gegroeide nieuwe professionaliteit.
2. Een tweede optie is samengaan met Staatsbosbeheer (SBB) in Utrecht. Dat is aantrekkelijk vanwege overlappende werkterreinen en de noodzaak van grotere efficiency, ook bij SBB.

Argumenten voorstanders

- Er blijft behoefte aan een aan de overheid gelieerde uitvoeringsorganisatie op het terrein van recreatie- en natuurbeheer waarin kennisuitwisseling en gegroeide kennis van de omgeving en maatschappelijke partijen geborgd is.
- Samenwerkende gemeenten hoeven geen bestuurlijke verantwoordelijkheid dragen voor een uitvoeringsorganisatie voor recreatie.
- Samengaan met een al verzelfstandigde collega-organisatie helpt de gewenste organisatieverandering.
- Duurzame professionaliteit is beter verzekerd in een wat grotere organisatie met meer opdrachtgevers.

Argumenten tegenstanders:

- Deelnemers moeten betalen voor opbouw risicoreserve
- Verplichte afname gedurende beginjaren

1.9 Beoordeling van de financiële aspecten van de scenario's en de varianten

De financiële situatie van de recreatieschappen heeft een aantal aspecten.

- De reservepositie is in meerdere of mindere mate niet op orde. Vervangingsinvesteringen, aflopende contracten met grondeigenaren en andere verplichtingen zijn onvoldoende gedekt.
- Er is de afgelopen jaren al bezuinigd op de kosten van onderhoud en beheer. Pogingen om meer inkomsten te verwerven door bv. parkeren of verpachting hebben tot nu toe geen substantiële verandering gegeven in het bedrag dat deelnemers moeten bijdragen
- Verdere kortingen tasten de reservepositie nog meer aan of moeten leiden tot sluiting, afstoting of bewuste verwaarlozing.
- In het licht van de eigen begrotingskeuzes en/of uit onvrede met de samenwerking hebben veel deelnemers het voornemen om op de bijdrage aan het recreatieschap te bezuinigen of die geheel te beëindigen.
- Er is bij sommige deelnemers onvrede over de verdeelsleutel, vaak door onvoldoende inzicht in de verdeling van lusten en lasten. Er is ook ondoorzichtigheid van de sleutels als gevolg van gemeentelijke herindelingen en specifiek onderhandelingsresultaat.

In alle scenario's en varianten worden deelnemers met deze financiële aspecten geconfronteerd. Bij opheffing van de schappen moet bij liquidatie worden afgerekend. Net als bij individuele uittreding zullen deelnemers er dan rekening mee houden dat ze ongeveer 10-maal de jaarlijkse bijdrage moeten betalen, vermeerderd met nog niet in de huidige bijdrage verwerkte verplichtingen en risico's. Gemeenten die terreinen dan zelfstandig in eigendom en beheer (terug)krijgen, staan zelf voor de keus ze te behouden en te beheren als publieke recreatievoorziening, toegang te heffen of met commerciële partners de exploitatie te delen dan wel het terrein te sluiten of te verkopen. De kosten van bestuursondersteuning en de bedrijfsrisico's van RMN vallen na een overgangstermijn, wel weg.

Bij fusie van schappen zal ook het geheel van verplichtingen en risico per fuserend schap afzonderlijk moeten worden berekend en in de jaarlijkse bijdrage worden verrekend. Er kan wel bespaard worden op de bestuursondersteuning.

Bij in stand houden van de bestaande schappen moet op enig moment ook financieel orde op zaken worden gesteld, al of niet onder druk van toezichthouders. En dan zijn dezelfde 'gewone' politieke keuzes aan de orde: goed beheren, toegankelijkheid, verhoging inkomsten, commerciële partners, sluiten of afstoten.

Als gemeenten er voor kiezen met maatschappelijke partners en/of commerciële partijen samen te werken dan is er perspectief om het percentage van de overheidsbijdrage in de exploitatie substantieel omlaag te brengen, maar dat wil niet zeggen dat het absolute bedrag van die bijdrage omlaag gaat. Vaak zijn in die partnerships nieuwe investeringen of onderhoudsinspanningen nodig.

De varianten voor de toekomst van RMN brengen alle drie kosten met zich mee. Bij opheffing van RMN zullen de deelnemers als werkgever de kosten van ontslag moeten dragen. Bij verzelfstandiging en fusie is de opbouw van een risicoreserve nodig.

Conclusie: Buiten de vermindering van de lasten van bestuursondersteuning bij opheffing, uittreding of fusie is er geen variant die automatisch besparing oplevert. In alle gevallen moeten 'gewone' politieke keuzes worden gemaakt.

1.10 Drie consultatievragen aan gemeente- en provinciebestuurders

De stuurgroep legt u op basis van deze notitie, onderstaande drie vragen voor opdat u in eerste ronde voluit uw eigen opvatting naar voren kunt brengen en suggesties kunt geven hoe een afgestemde nieuwe aanpak eruit moet zien.

Wij vragen u voor eind maart te reageren zodat wij in april 2013 uw reacties kunnen benutten voor richtinggevende besluiten voor een effectieve en efficiënte organisatie voor de publieke recreatietaak. In mei leggen wij u, en zonodig uw raden en staten, deze koers ter vaststelling voor zodat gemeenten en provincies voor het zomerreces besluiten kunnen nemen.

vraag 1

Hoe kijkt u aan tegen de publieke taak op het terrein van de recreatie in de komende jaren in het licht van de stijgende vraag van onze inwoners naar meer en meer diverse recreatiemogelijkheden?

vraag 2

Kunt u zich vinden in de uitgangspunten van de stuurgroep? Wanneer u zich (op onderdelen) niet kunt vinden in de uitgangspunten of onderdelen mist, wilt u dit dan toelichten?

vraag 3

Op basis van welke criteria vindt u dat de stuurgroep het scenario en de variant moet kiezen?

Bijlagen

Tabel 1: Deelnemersbijdragen

Overzicht deelnemersbijdragen vastgestelde begrotingen 2013								
Overzicht deelnemers	Inwoner-aantallen	Vinkeveen plassen	Plassenschap Loosdrecht	Utrechtse Heuvelrug	Stichtse Groenlanden	Totaal bijdrage	Gem. bijdr. per. inw.	In percentage van totaal
Gemeente Amsterdam	761.395	€ 214.600	€ -	€ -	€ -	€ 214.600	€ 0,28	3,58%
Gemeente de Ronde Venen	43.257	€ 416.900	€ -	€ -	€ -	€ 416.900	€ 9,64	6,95%
Prov. Utrecht * alle gemeenten	1.201.354	€ 446.500	€ 164.100	€ 477.010	€ 749.371	€ 1.836.981		30,61%
Prov. Noord-Holland alle gemeenten	2.646.445	€ -	€ 373.800	€ -	€ -	€ 373.800		6,23%
Gemeente Wijdemeeren	23.571	€ -	€ 348.600	€ -	€ -	€ 348.600	€ 14,79	5,81%
Gemeente Stichtse Vecht	62.621	€ -	€ 226.600	€ -	€ 131.049	€ 357.649	€ 5,71	5,96%
Gemeente Utrecht	294.737	€ -	€ 161.300	€ -	€ 932.471	€ 1.093.771	€ 3,71	18,22%
Gemeente Nieuwegein	60.896	€ -	€ -	€ -	€ 201.205	€ 201.205	€ 3,30	3,35%
Gemeente Woerden	49.334	€ -	€ -	€ -	€ 163.003	€ 163.003	€ 3,30	2,72%
Gemeente Houten	47.622	€ -	€ -	€ -	€ 157.347	€ 157.347	€ 3,30	2,62%
Gemeente IJsselstein	34.226	€ -	€ -	€ -	€ 113.085	€ 113.085	€ 3,30	1,88%
Gemeente Lopik	14.174	€ -	€ -	€ -	€ 46.832	€ 46.832	€ 3,30	0,78%
Gemeente De Bilt	9.666	€ -	€ -	€ -	€ 31.937	€ 31.937	€ 3,30	0,53%
Gemeente De Bilt**	32.383	€ -	€ -	€ 61.684	€ -	€ 61.684	€ 1,90	1,03%
Gemeente Bunnik	14.437	€ -	€ -	€ 27.500	€ -	€ 27.500	€ 1,90	0,46%
Gemeente Leusden	28.609	€ -	€ -	€ 54.495	€ -	€ 54.495	€ 1,90	0,91%
Gemeente Renswoude	4.752	€ -	€ -	€ 9.052	€ -	€ 9.052	€ 1,90	0,15%
Gemeente Rhenen	18.951	€ -	€ -	€ 36.098	€ -	€ 36.098	€ 1,90	0,60%
Gemeente Utrechtse Heuvelrug	48.726	€ -	€ -	€ 92.814	€ -	€ 92.814	€ 1,90	1,55%
Gemeente Veenendaal	62.267	€ -	€ -	€ 118.608	€ -	€ 118.608	€ 1,90	1,98%
Gemeente Woudenberg	12.008	€ -	€ -	€ 22.873	€ -	€ 22.873	€ 1,90	0,38%
Gemeente Wijk bij Duurstede	23.115	€ -	€ -	€ 44.030	€ -	€ 44.030	€ 1,90	0,73%
Gemeente Zeist	60.824	€ -	€ -	€ 115.859	€ -	€ 115.859	€ 1,90	1,93%
Gemeente Amersfoort	148.000	€ -	€ -	€ 63.077	€ -	€ 63.077	€ 0,43	1,05%
Totaal bijdragen op basis begroting 2013		€ 1.078.000	€ 1.274.400	€ 1.123.100	€ 2.526.300	€ 6.001.800		100,00%
Deelnemersbijdragen 2011		€ 1.149.500	€ 1.231.000	€ 1.176.200	€ 2.441.900	€ 5.998.600		
Deelnemersbijdragen 2012		€ 1.134.700	€ 1.249.400	€ 1.192.600	€ 2.526.300	€ 6.103.000		
Af-/ toename 2013 t.o.v. 2012		-5,00%	2,00%	-5,83%	-	-1,66%		

Uittreden deelnemer uit recreatieschap

In de gemeenschappelijke regelingen is opgenomen dat het algemeen bestuur bij uittreding van een deelnemer uit de regeling afspraken maakt over de financiële gevolgen, in de vorm van een afkoopsom.

Opheffing van een recreatieschap

Bij opheffing van een gemeenschappelijke regeling, wordt tevens uitgetreden uit de GR RMN. Het algemeen bestuur van het recreatieschap stelt een volledig liquidatieplan op. Onderdeel van een liquidatieplan is een afkoopsom voor RMN. In deze afkoopsom zijn in ieder geval opgenomen: aandeel van het recreatieschap in de reguliere en bovenwettelijke uitkeringen aan vast personeel, afkoopsom personeelskosten en een afkoopsom voor de apparaats- en overige kosten van RMN.

Het liquidatieplan van het schap omvat verder de nog lopende langjarige contracten. De overige afspraken in het kader van de liquidatie van een schap zijn het gevolg van besluiten van het algemeen bestuur, waarbij over het algemeen soortgelijke gevallen uit het verleden als leidraad fungeren.

Opheffing 3 of 4 recreatieschappen

Als er sprake is van het opheffen van 3 of 4 recreatieschappen, zal ook de GR RMN worden opgeheven (artikel 40 GR RMN). De kosten voor liquidatie zijn gebaseerd op de volgende posten:

- Reguliere en bovenwettelijke uitkeringen van vast personeel (RMN)
- Afkoopsom personeelskosten (RMN)
- Afkoopsom apparaatskosten (RMN en schappen)
- Afwikkeling van de eindbalans (RMN en schappen)
- Afkoopsom van de "toekomstige" beheer- en onderhoudslasten van de bestaande recreatieve voorzieningen (schappen)

De personeelskosten en apparaatskosten worden mogelijk overgenomen door de rechtsopvolger(s), en zijn opgenomen in de berekening van de indicatieve afkoopsom toekomstige exploitatielasten.

Onderstaande berekening gaat uit van het negatieve scenario dat personeel geen nieuwe baan heeft voor liquidatie en dat de leningen bij BNG worden overgenomen door de rechtsopvolgers.

Tabel 3: Inventarisatie liquidatiekosten per schap

EUR in mln	Loosdrecht	Utrechtse Heuvelrug	Vinkeveense Plassen	Stichtse Groenlanden
Reguliere en bovenwettelijke uitkeringen	2,58	2,14	1,59	3,5
op basis van x FTE	10,69	9,05	6,3	16,62
Friciekosten personeel	0,02	0,025	0,02	0,035
Apparaatskosten	0,16	0,15	0,1	0,24
Indicatie afwikkeling eindbalans	3,075	0,95	1,125	5
Nog te betalen rente lasten	0,4	0,2	0,03	0,6
Totaal	6,235	3,465	2,865	9,375
Indicatieve afkoopsom beheer en onderhoudslasten	3,8	7	6	12,6
Totaal	10,035	10,465	8,865	21,975

Stuurgroep Toekomst Recreatie(schappen)

Tabel 4: Herkomst van bezoekers recreatiegebieden

	Overig prov Utrecht	Directe omgeving gebied	Baarn	De Bilt	Soest	Zeist	Stichtse vecht	Utrecht	de Ronde Venen	Amersfoort	Leusden	Woudenberg	Utrechtse heuvelrug	Bunnik	Eemnes	Bunschoten	Woerden	Veenendaal	Rhemen	Wijk bij duurstede	IJsselstein	Nieuwegein	Montfoort	Houten
Totaal unieke bezoekers per gebied	1.722.410	4.892.085	311.420	235.660	235.680	250.560	315.349	890.319	173.335	392.100	234.220	146.720	972.360	23.510	18.050	54.150	165.750	194.630	25.680	61.450	41.590	71.630	4.294	73.630
% bezoekers f.o.v. totaal	26%	74%	5%	4%	4%	4%	5%	13%	3%	6%	4%	2%	15%	0%	0%	1%	3%	3%	0%	1%	1%	1%	0%	1%